

”נקודה טובה” – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 43 - שנת תשפ”ב גיליון ”מסעי” – ב’ מנחם-אב תשפ”ב, 30 ליוני 2022)

לע”נ אמו”ר ר’ יוסף - חיים ב”ר יעקב רוט ז”ל

ב”ה

”נקודה טובה” לפרשת ”מסעי” - ”ויסעו ויחנו”

הַתּוֹאִיל לומר לי בְּבִקְשָׁה, בְּאִיזוֹ דֶּרֶךְ עָלִי לְלַכֵּת מִכָּאן, שְׂאֵלָה אֱלִיס (עליסה בארץ הפלאות, את החתול...).

זֶה תְּלִוי בְּמִדָּה רַבָּה לָאֵן אֶת רוֹצֵה לְהִגִּיעַ - אָמַר הַחֲתוּל.

לא אֶכְפֵּת לִי כָּל כֶּךָ לָאֵן - אָמְרָה אֱלִיס.

אִם כֶּךָ, לא מְשַׁנָּה בְּאִיזוֹ דֶּרֶךְ תִּלְכִּי, עֲנֵה הַחֲתוּל.

פרשתנו פרשת מסעי החותמת את החומש הרביעי - חומש במדבר, פותחת במנין מסעותיו של עם ישראל במדבר.

וקשה, את מי זה בכלל מעניין באיזו דרך הלכנו, העיקר שהגענו אל היעד!?

על כך עונה הרב הירש - המחנך והפרשן, ממנהיגי שיטת ”תורה עם דרך ארץ”, בביאורו לתורה (נפטר בפרנקפורט, בשנת 1888).

אפשר שעקבות נדודי אבותינו במדבר נשתמרו במקומות אלה בתקופה הקרובה והרחוקה יותר, וכך ניתנה הזדמנות לבנים ולנכדים לבקר את המקומות האלה, כי שם נתגלה ה' בפלא הנהגתו במדבר, ושם נודע שה' שוכן בארץ. עובדה זו נתגלתה בדברי ימי האבות, והבנים יכלו לשוות אותה לנגדם במקום ההתגלות עצמה. עצם מראה הישימון הזה שאין בו לא לחם ולא מים, והוא גדול עד שגם שיירה חייבת לכלכל את מעשיה בזהירות, ועליה למנות את הימים שתספיק לה הצידה לדרך - והנה עם שלם, הכולל לפחות שנים וחצי מליון נפש, חי שם ארבעים שנה - עצם מראה המקומות האלה במדבר היה בו כדי להעיד על המהות האלוהית של דברי ימי ייסוד ישראל!

רש"י הירש רואה בפסוקים אלה הזמנה לכולנו לצאת למסע פיזי או וירטואלי בעקבות אבותינו ולדמיין כיצד הם חיו במדבר. כיצד הלכו, אכלו, שתו ושרדו בתנאים אלה בישימון המדברי הזה משך 40 שנה. מסע ריאליסטי (מעשי ומפוכח) עם מצפן ומפה ולוח זמנים ותנאי מזג אוויר.

והתובנה מן המסע הזה - מן הנופים ומן העובדות ודאי תהיה, שמדובר במסע ניסי. מסע שיש בו כדי להעיד על גדולתו של הקב"ה ועל מערכת היחסים המופלאה שבין הקב"ה לעמו. אף אדם וודאי לא עם כה גדול יכול לשרוד לבדו 40 שנה בישימון הצחיח הזה, ללא אוכל ומים.

זאת ועוד, אומר הרב הירש. יש להניח שמעבר לזכרונות הלאומיים, ישנו גם רובד של סיפורים אישיים ומשפחתיים שאינם כתובים בתורה, בבחינת מסורת משפחתית שבעל פה. ורשימת המקומות הללו היא גם בבחינת סימנים, רמזים וזכרונות לסיפורים המשפחתיים שעברו ודאי בעל פה, מפה לאוזן במשך דורות. וראוי היה שבני המשפחות והבאים אחריהם יזכרו את מה שאירע לאבותיהם, גם ברמה האישית.

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

הנה כי כן, יש לנו תובנות מעשיות מרשימת התחנות והמסעות.

התובנה הראשונה - שרק בעזרת מבט מעשי, ריאליסטי, קפדני ופרטני, נוכל באמת להבין את המשמעות הניסית של מסעות בני ישראל במדבר.

והתובנה השניה - שחשוב מאד לשמור ולהעביר הלאה לא רק את הסיפורים הלאומיים, אלא גם את סיפורי התלאות, ההצלה והגאולה האישיים שלנו ולהעבירם מדור לדור, בבחינת: "למען ידעו דור אחרון בנים יולדו יקמו ויספרו לבניהם" (תהלים עח, ו).

והדברים אמורים הן לגבי הסיפורים של שורדי השואה שעדיין איתנו והן לגבי סיפורים של "ניסים שבכל יום".

אחתום בסיפור אישי השזור בדברינו. בשנת 1982 במהלך מלחמת "שלום הגליל" אירע קרב סולטן יעקוב בגיזרה המזרחית. קרב שבמהלכו "נתקע" גדוד שריון 362 בתוך מערך סורי ונלחם על חייו במשך לילה שלם. בסופו של דבר, הצליח הגדוד להחלץ לאחור, תחת "מסך אש מתגלגל" ארטילרי של 200 קני תותח. קרב ממנו טרם שבו חברינו הנעדרים: יהודה כץ וצבי פלדמן.

מאיר - אחד מן הלוחמים שחי מתוך תודעה של נס והצלה אישית מן הקרב, ערך מידי שנה לחבריו סעודת הודיה במהלכה זכרו ונהפירו... ובמלאת 40 שנה לקרב, יום מאיר והפיק במאמץ אדיר ערב זכרון גדודי מרגש בהשתתפות הלוחמים, משפחות הנעדרים והנופלים ופדויי השבי של הגדוד. ערב שנמשך אל תוך הלילה...

כך למדנו וקיימנו עוד פרק של חיים מתוך תודעה היסטורית. חיים של זכרון והודיה. וחיים של שותפות עם המשפחות.

הָאָדָם אֵינוֹ אֶלָּא תְּבִנִית נוֹף־מוֹלְדָתוֹ, כְּתַב הַמְשׁוֹרֵר שְׁאוּל טְשֶׁרְנִיחֹבְסְקִי. רַק מִהַ־שִּׁסְפָּגָה אֵינּוֹ עוֹדָה וְעֵנָה, רַק מִהַ־שִּׁסְפָּגָה עֵינּוֹ טָרָם שָׁבְעָה לְרֵאוֹת, רַק אֵלֶּה יַחְקְקוּ בְּלִיבוֹ וַיְהִיו חֶלֶק מִן הַ"אָדָם" שְׁבוּ, חֶלֶק מִמֶּהוּתוֹ.

וכדי שזה יקרה, עלינו לקיים את "והגדת לבנך"...

"למען ידעו דור אחרון בנים יולדו יקמו ויספרו לבניהם" (תהלים עח, ו).

מברכת שבת טובה, משה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**